

Københavns og Vartov Valgmenigheder

December 2020 Nr. 4

Evigt liv – nu

16. søndag efter trinitatis: Johannes 11,19-45

I et digt af den amerikanske digter Sylvia Plath optræder et kvindeligt jeg. Hun fortæller om sine tre selvmordsforsøg. Et hvert tiende år. Det første, da hun var ti, var en fejltagelse. Ti år efter mente hun det alvorligt. Hun tog piller. Men vågnede og kiggede op i en million lamper, mens alle råbte, at der var sket et mirakel. Nu har hun gjort det igen. Men heller ikke denne gang lykkes det. En stor skare folk står omkring hende og maser sig på for at se begravelsestøjet blive viklet af hendes hænder og fødder. Poetisk fortæller hun, hvordan ligstanken hurtigt vil forsvinde. Hendes kød, som graven havde fortæret, vender tilbage til kroppen. Hun er den samme, som hun var før. Alle, der kigger på, mener, at hun er et levende mirakel. Men netop skaren af tilskuere vil, sådan forstår man digtet, atter drive hende til et nyt selvmordsforsøg. Om ti år, formentlig.

Digtet er skrevet, kort tid før Sylvia Plath selv tog sit eget liv i en alder af 30 år. Det hedder *Lady Lazarus*. Titlen sæt-

ter digtet i forhold til dagens evangelium. Det udfordrer Jesu handling. Han giver Lazarus liv, men er det liv værd at leve?

Lady Lazarus bringes tilbage til livet mod sin vilje. For hende er livet meningsløst og døden en befrielse. Miraklet, opvækkelsen fra de døde, er derfor nærmest absurd. Det er en tilbagevenden til en uønsket tilværelse. En tilværelse, som er uvirkelig og ubehagelig. Et liv, der ikke er værd at leve. Sylvia Plath lader til sidst digtets jeg forvandle sig til en fugl Fønix, der brænder og opstår af sin egen aske. Kun en total forvandling giver mening for hende. En genkaldelse til livet er blot en fortsættelse af smerten.

De kristne har fra den tidligste tid beholdt sig til spørgsmålet om tilværelsens smerte og livets endeligt. Den allerførste kristne tekst, nemlig Paulus' første brev til thessalonikerne, handler ikke mindst om opstandelsen fra de døde. Nogle af medlemmerne i den unge menighed var døde. Det havde de nyomvendte kristne

ikke forventet. De troede, at Kristus snart skulle komme igen og tage dem alle med til sit himmelske rige. Det skete ikke, før nogle af dem sov hen. Derfor sørger de. Paulus beroliger dem. Der er ingen grund til sorg. Det første Kristus skal gøre, når han kommer, er nemlig at opvække de døde. Dernæst skal de og de levende – til hvilke Paulus regner sig selv – borttrykkes sammen med Kristus i skyen. Der skal de være sammen til evig tid.

En lidt anderledes forestilling giver samme Paulus udtryk for i brevet til korintherne, som jeg læste for alteret. Når Kristus kommer igen, skal han først oprejse de døde; dernæst skal Gud sørge for, at alle fjender underlægges under hans, Kristus' fødder, så han kan være hersker over alle. Som den sidste fjende skal døden tilintetgøres. Til slut skal Kristus selv underlægge sig under Gud, så han, Gud, bliver alt i alle. Man bliver ikke bare lidt ør i hovedet af at få styr på, hvem der underlægger sig hvem ifølge Paulus; man bliver svimmel ved tanken om, at Gud skal blive alt i alle. Denne grandiose endetidsvision sætter den menneskelige tilværelse i et bestemt perspektiv. Tilværelsen er rettet mod, orienteret mod et slutpunkt, hvor Gud er den eneste virkelighed. Alt er underlagt ham, så han er alt i alle. Et mere storslået udtryk for et gladeligt endemål kan man næppe forestille sig. Selve formuleringen, ”Gud skal blive alt i alle”, er værd at have med sig.

Men enden kom ikke. Kristus kom ikke igen. Paulus havde forventet, at det ville ske inden for hans egen levetid. Deri tog han fejl. Tiden fortsatte og verden bestod. Den bestod endda med al den lidelse, død og meningsløshed, som hører tilværelsen til. Alt det, som Sylvia Plaths digt giver udtryk for. Forestillingen om en fremtidig opstandelse forblev ikke desto mindre en integreret del af den kristne tro.

Uanset hvor smuk den forestilling er i Paulus' formuleringer, kan den også være

problematiske. Hvis den opfattes for bogstaveligt som den endetidige løsning på alle problemer; eller som en naiv forventning om, at alting ender godt til sidst, kan den gøre mere skade end gavn. Hvis man har mistet sin kære, eller ens liv er brudt sammen, kan det være uudholdeligt at høre, at alting til sidst bliver godt i evigheden. Det er at føje spot til skade. Hvad hjælper en fremtidig opstandelse, når livet er gået i stykker *nu*?

Det gælder også omvendt. Hvis smerten og lidelsen er foreløbige fænomener, der ophæves af en opstandelse engang i fremtiden, mister de realitet. Så er de blot forbigående følelser, der er for intet at regne mod det bedre, der kommer. Hvis meningsløsheden kun er midlertidig, fordi meningen ligger i evigheden, så bliver hele livet på jorden tilsyneladende og uvirkeligt, fordi det sande og virkelige ligger uden for den jordiske tilværelse. Opstandelsen truer med at tage alvoren og meningen ud af tilværelsen, hvis det alene er et fremtidigt håb. Som ville man berolige Sylvia Plath ved at sige, at hun bare skal vente på evigheden.

Johannesevangeliet, der er skrevet en rum tid, måske halvtreds år efter Paulus, handler om dette problem. Evangelisten har skrevet fortællingen om Lazarus' opvækkelser som et svar på det spørgsmål, der opstår, når forestillingen om en endetidig frelse skal forenes med, at tiden tilsyneladende fortsætter i det uendelige. Evangelisten lader Martha og Maria rette anklagen mod den rette, nemlig Jesus selv. ”Hvis du havde været her, var min bror ikke død!” siger begge søstre til Jesus, da han endelig kommer til stede. Man kan næste høre de tidligste kristnes fortvivlelse bag denne bebrejdelse. Skulle Kristus ikke være kommet igen forlængst for at udfri os fra denne meningsløse tilværelse på dødens vilkår? Hvis han var kommet, skulle ingen af os dø. Det er netop det håb, som Paulus gav udtryk for.

I sit svar på spørgsmålet henviser Jesus også til opstandelsen: ”Din bror skal opstå”, siger han. Martha svarer helt i overensstemmelse med de traditionelle kristne forestillinger: ”Jeg ved, at han skal opstå ved opstandelsen på den yderste dag”. Fuldstændig som Paulus ville have sagt. Det trøster hende bare ikke. Hun sørger nu. Jesus korrigerer hende. Opstandelsen er ikke en fremtidig begivenhed. Den finder sted nu og her i troen på ham. Johannesevangeliets Jesus insisterer på, at opstandelsen og det evige liv findes *nu* i dette liv. Han siger: ”Jeg er opstandelsen og livet. Den, der tror på mig, skal leve, om han end dør. Og den, der lever og tror på mig, skal ikke dø i evighed.” Johannesevangeliet trækker opstandelsen og det evige liv ind i dette liv. Det er ikke blot en fremtidig begivenhed; den finder sted *nu*.

Evangelisten Johannes omformer dermed de ældre forestillinger om en endetidig opstandelse til en nutidig realitet. Håbet om det fremtidige evige liv, omsættes til en aktuell modsigelse af tilværelsens meningsløshed, smerte og lidelse. Fordi det er en modsigelse, tager det meningsløsheden, smerten og lidelsen alvorligt. Realiteterne forflygtiges ikke ved henvisning til en fremtidig trøsterig opstandelse; de tages alvorligt som tilværelsens virkelighed. Jesu forkyndelse modsiger dem ved at insistere på, at livet kan leves på andre betingelser. Et liv, hvor døden ikke har magten, hvor meningsløsheden ikke definerer tilværelsen. Det liv kalder Johannesevangeliet det evige liv, for det gøres ikke meningsløst af døden. Et liv på tilværelsens givne betingelser, kalder Johannesevangeliet derimod død, for det leves på dødens betingelser. Derfor er forskellen mellem liv og død *nu*. Forskellen sættes af forholdet til ham, der har overvundet døden.

For at illustrere det opvækker Jesus Lazarus i Johannesevangeliet. Det giver

mening inden for tekstens sammenhæng, men for alle os, som ikke oplever, at vore kære opvækkes, er det væsentligere, at han siger til Martha: ”Hvis du tror, skal du se Guds herlighed”. For Guds herlighed er den virkelighed, der trodser døden. Det er den virkelighed, som bliver gældende i troen. Ofte er den virkelighed formuleret som et håb, herlighedens håb eller salighedens håb. Men det er et levende håb, som udgør den kristne virkelighed *nu*. I Johannesevangeliet er håbet ikke om noget, der skal ske i fremtiden. Det er en realitet, som bestemmer livet *nu*. Leves livet i det håb, gør det forskellen mellem liv og død. Livet er at leve i det levende håb, der betyder, at dødens realitet ikke tager meningen ud af livet *nu*.

Lady Lazarus i Sylvia Plaths digt blev ikke opvakt til liv, men til død. For smerten, lidelsen og meningsløsheden definerede hendes tilværelse. Livet var bestemt af den død, som det førte til. Hendes håb var blot at opstå som en fugl Fønix. Det håb kunne ikke give mening til hendes liv, så hun magtede at leve videre. Det kunne slet ikke give mening til forfatteren Sylvia Plaths eget liv, som hun, som sagt, selv gjorde en ende på. Måske havde det kristne levende håb heller ikke gjort en forskel for Sylvia Plath, for det er et håb på trods. Ikke desto mindre er det det håb, som vi indsættes i i dåben, og det er det håb, som vi beder om, må gælde for os. Det er det salighedshåb, som vi ifølge Grundtvig bader vor sjæl og hjerte i, hver gang vi beder Fadervor. Med det levende håb kan vi modsige tilværelsen, når smerten og lidelsen truer med at gøre vores tilværelse meningsløs. Derfor kan Johannesevangeliets Jesus sige: ”Den, der tror på mig, skal leve, om han end dør”.

Jesper Tang Nielsen

DDS 754 – 544 – 542 --- 560 – 565 – 782

Virker Grundtvig?

På undervisningsministeriets såkaldte Sorø-møde i 2007 beklagede daværende professor i evaluering Peter Dahler-Larsen, at de danske lærere var så lidt indstillet på – ja, ofte ligefrem fjendtlige overfor – at bruge evaluering i skolen. Årsagen til dette var, sagde han, at vi i Danmark har en særlig antiakademisk skole-tradition som forhindrede, at den evaluerings-forskning, som han stod i spidsen for, vandt indpas i folkeskolen. Han udpegede derefter baggrunden for denne danske tradition:

Ingen enkeltperson har mere end Grundtvig præget denne skoletradition – og måske hele den danske selvforståelse. Derfor er mit emne – spændingsforholdet mellem den grundtvigske arv og krav om evalueringskultur – både vigtigt og vanskeligt [...] Grundtvig var med til at skabe den holdningsdannelse, der gjorde fornuftsba-serede løsninger [i folkeskolen] umulige.

Denne udtalelse, hvis påstand ikke på nogen måde blev dokumenteret eller uddybet ensidige defineret i forhold til begreber som *skoletradition*, *arv*, *holdning* eller *fornuft*, dels provokerede mig som leder af en lærer-uddannelsesinstitution (Den frie Lærerskole i Ollerup), dels gjorde mig nysgerrig efter at finde ud af, hvilken indflydelse Grundtvig har haft på den danske folkeskoles udvikling. Med andre ord forsøge at afklare *Grundtvigs virkningshistorie* i relation til folkeskolen.

Jeg foranstaltede derfor en interviewundersøgelse af 20 fremtrædende danskere, som alle har/havde et grundigt kendskab til folkeskolen, og som alle var centrale i diskursen om folkeskolens udvikling – de fleste endda med direkte indflydelse på denne udvikling. Det drejede sig om tidligere undervisningsministre, embedsmænd i undervisningsministeriet, professorer med forskning inden for skolehistorie, samfundspolitik og pædagogik samt ledere af centrale skoleorganisationer. Endelig blev også tre højt estimerede grundtvigforskere interviewet.

Alle 20 interviewpersoner mente, at Grundtvig havde haft en klar og ikke mindst

vigtig indflydelse på folkeskolens udvikling. To af de interviewede mente, at indflydelsen havde været negativ, mens resten anså Grundtvigs virkning for positiv. Alle kunne de tillige udpege konkrete forhold i folkeskolens udvikling, som de mente var påvirket af Grundtvig. Karakteristisk var det dog, at ingen af dem – og altså heller ikke Dahler-Larsen – angav en dokumentation for deres opfattelse af det, de hævdede om sammenhængen mellem Grundtvig og folkeskolens udvikling. I den forstand kunne man umiddelbart sige, at det var *forestillinger* disse personer gjorde sig om Grundtvigs virkning. Ingen af dem henviste til f.eks. konkrete udsagn hos Grundtvig for at dokumentere deres opfattelse. At det drejede sig om *forestillinger* blev ikke mindst understreget af, at 11 af de 20 personer *ikke* – ud over, at de havde sunget sange og salmer af Grundtvig – havde læst eller beskæftiget sig med hans tekster. Heller ikke Dahler-Larsen!

Mere end halvdelen af disse – i skolesammenhæng vigtige og i flere tilfælde altså skolepolitisk besluttende – personer byggede med andre ord deres opfattelse af Grundtvigs virkning på en *myte* om Grundtvigs indflydelse. De allerfleste brugte tydeligvis deres myteopfattelse til at fremme bestemte personlige interesser af faglig, fagforeningspolitisk eller partipolitisk karakter – og/eller til at underbygge og legitimere deres eget skolesyn eller modsige andres. Myten om Grundtvigs virkning blev således et individuelt 'kampredskab' – selvfølgelig med det underforståede udgangspunkt, at Grundtvig bliver opfattet som en positiv referencefigur, hvilket han altså også var hos 18 af de 20 interviewpersoner.

Grundtvig bliver således i stor udstrækning *konstrueret* med henblik på brug i bestemte situationer. Man kan derfor også spørge, om det er *Grundtvig*, der på den måde har en virkning. I virkeligheden må man spørge: Hvem er Grundtvig, når vi taler om *Grundtvigs virkningshistorie*?

Jeg har efter at have gennemført interviewundersøgelsen forsøgt videre med udgangspunkt i dette spørgsmål og har analyseret brugen af navnet Grundtvig og aflednin-

ger heraf, f.eks. *grundtvigianisme*, hos fire fremtrædende Grundtvig-forskere. Alle forskerne har beskæftiget sig med Grundtvigs virkningshistorie inden for forskellige samfundsområder. De fire forskere var: Anders Nørgaard, Anders Pontoppidan Thyssen, Henrik Yde og Kim Arne Pedersen. Analysen af deres centrale værker, som har fokus på Grundtvigs virkningshistorie, viser, at når de siger: Grundtvig, kan det betyde en af nedenstående fem Grundtvig-figurer:

Mennesket Grundtvig, som levede fra 8. september 1783 til 2. september 1872 og som bl.a. var præst, digter, historiker og politiker. *Teksten Grundtvig* – dvs. de mere end 35.000 sider, som Grundtvig skrev, og de refererede taler han holdt i forskellige sammenhænge (i folkettinget f.eks.).

Symbolet Grundtvig – dvs. en brug af navnet, som er løstrevet fra Mennesket Grundtvig, og som *samlbetegnelse* bruges til at frembringe bestemte, oftest positive, billeder og forestillinger om forskellige livsområder – f.eks. om, hvad der er dansk og folkeligt.

Receptionen Grundtvig – dvs. en begrundet helhedsforståelse af tankerne og budskabet i Grundtvigs tekster – f.eks. taler nogle om '*Hal Kochs Grundtvig*' eller '*Thannings Grundtvig*'.

Grundtvigs arvtagere – dvs. mennesker, der er tilhængere af eller inspireret af Grundtvigs tanker på et bestemt livsområde, og som *aktivt* ønsker at være med til at udbrede disse tanker med henblik på, at de skal få aktuel virkning for livsområdet. Ofte vil de blive betegnet (og opfatte sig selv som) *grundtvigianere*.

Endelig kan man (dog ikke hos ovennævnte forskere – men bestemt nok hos folk som betegner sig som grundtvigianere) støde på en meget brugt Grundtvig-figur, nemlig: *Konstruktionen Grundtvig* – dvs. etableringen af en Grundtvig-forståelse som i de allerfleste tilfælde i bedste mening – men oftest uden særlig eller ligefrem manglende kendskab til Grundtvig – tillægger ham bestemte egenskaber, opfattelser og/eller handlinger, hvorefter denne figur bruges i forsvar for eller til legitimering af egne synspunkter eller handlinger. En måde at etablere denne figur

på er f.eks. at indlede en argumentation for eller imod et bestemt forhold ved at sige "*som Grundtvig har lært os*" eller "*i Grundtvigs fedreland kan man ...*" – og det siges uanset om Grundtvig i sine tekster har beskæftiget sig med det pågældende forhold eller ej.

En vigtig pointe er nu, at ingen af de seks Grundtvig-figurer eller for den sags skyld afledninger af Grundtvig-navnet, f.eks. grundtvigianisme, kan bestemmes entydigt. Der er i alle tilfælde tale om personers *fortolkninger*, som grunder sig på fortolkningsvalg styret af personens (ikke altid bevidste) *ærinde* og *interesse*.

Dette gælder bestemt også, når der tales om Mennesket Grundtvig. Selv om datoerne, der omkranser Grundtvigs livsperiode, ikke kan diskuteres, kan stort set alt andet i hans livsforløb fortolkes og sættes til debat. Det kommer tydeligt til udtryk i de mange biografier, der er skrevet om Grundtvig. Her kunne f.eks. nævnes Hal Kochs *Grundtvig* fra 1943, hvor biografien etablerer en Grundtvig-figur, som skal bruges som forsvar for dansk fællesskab og demokrati i en tid med tysk besættelse – eller Ebbe Reich Kløvedals *Frederik, en folkebog* fra 1972, hvor beskrivelsen af den grænsebrydende Grundtvig får en legitimerende funktion i forhold til ungdomsoprøret og kampen imod EF.

Det kan således konkluderes, at når der er tale om *Grundtvigs* virkningshistorie på et eller andet samfundsmæssigt område, er det oftest *ikke* Grundtvig, der har en virkningshistorie men 'grundtvig' i en eller anden af eftertiden (og nutiden) *fortolket* udgave, som vil være gestaltet i en af de ovennævnte Grundtvig-figurer.

Virker Grundtvig? Ja, bestemt! Det gælder også, selv om den Grundtvig, der henvises til i et bestemt udsagn, ikke er Grundtvig, men 'grundtvig' – dvs. en figur, der er fortolket, konstrueret eller ligefrem opfundet til lejligheden, og efter nogens mening slet ikke har noget som helst med Grundtvig at gøre. Også det vil være en del af *Grundtvigs virkningshistorie*.

Det gør det bestemt ikke nemmere at være grundtvigianer!

Thorstein Balle

Gudstjenester juleaften

Vi er stadig underlagt corona-restriktioner i kirkerne. Der kan være ca. 80 kirkegængere. For at alle kan få plads juleaften, vil der i alt være tre gudstjenester:

Immanuelskirken kl. 13.00

Vartov Kirke kl. 14.30 og 15.30

Der er tilmelding til gudstjenesterne i Vartov Kirke. Man bedes senest d. 20. december sende en mail til Marianne Knudsen (mk@kvvv.dk) med angivelse af, hvilken gudstjeneste man ønsker at deltage i samt antal kirkegængere. Adgang gives efter først-til-mølle princippet. Der sendes løbende svar, om der er plads ved den gudstjeneste, man ønsker at deltage i.

Fortæl dit liv

Forfatter og skribent Marie Østergaard Knudsen taler på *menighedsrådet den 8. februar kl. 19.30* om, hvordan og hvorfor vi skal skrive vores erindringer. Skriv ikke alt, du kan huske, men det, du ikke kan glemme, er opskriften. Dét, du er optaget af og det, der har betydning. Dine erindringer skal have en form, og den er overkommelig at finde. Det at skrive om sit liv rækker bagud i tiden og peger fremad mod det liv, der skal leves. Foredraget kommer ind på, hvordan vores hukommelse fungerer, og hvad der kendetegner gode tekster. Erindringer skaber glæde hos vores familie og omgivelser og måske, men ikke nødvendigvis, en større kreds. I ti år har Marie Østergaard Knudsen undervist i at skrive afrundede, læsevenlige erindringer og er forfatter til bogen *Fortæl dit liv. Sådan skriver du dine erindringer*. Mødet afholdes i menighedssalen i Vartov.

Studiekreds om Paulus og identitet

Vinterens studiekreds handler om apostlen Paulus og hans breve. Vi læser brevene og diskuterer dem i forhold til Troels Engberg-Pedersens bog *Paulus om identitet. Hvordan er apostlen Paulus relevant for os i dag?* (Gyldendal 2020). Vi mødes følgende *torsdage kl. 15.30-17.00: 11. februar, 18. februar, 25. februar, 4. marts*. Af hensyn til at finde et egnet mødelokale, hvor der kan tages hensyn til eventuelle restriktioner, bedes man tilmelde sig på jtn@kvvv.dk senest d. 4. februar.

Paulus om identitet

Paulus er i de sidste årtier blevet opdaget af europæiske filosoffer, som synes, de kan bruge ham i en helt nutidig politisk sammenhæng. Samtidig er forståelsen af ham undergået en fuldstændig forandring blandt teologiske eksperter, ikke mindst jødiske forskere. Troels Engberg-Pedersen fortæller på *menighedsrådet den 8. marts kl. 19.30* – i forlængelse af sin bog, *Paulus om identitet* (Gyldendal 2020) – om disse udviklinger og giver derpå sit eget bud på, hvordan Paulus på ny er blevet både politisk og teologisk relevant. Hvad det handler om, er dette: Kan Paulus bidrage til at løse spændingen i moderne demokratier mellem national identitet og identitetspolitik? Og hvordan kan kristendommen være forankret i en apostel, der var og blev jøde? Mødet afholdes i menighedssalen i Vartov.

Prædikener og andet på hjemmesiden

Jesper Tang Nielsens prædikener og noter om søndagens evangelietekst vil være tilgængelige på hjemmesiden.

Kalender

NB: Hvis corona-restriktioner kræver det, kan arrangementerne blive flyttet til Vartov Kirke

Mandag 8. februar kl. 19.30

Menighedsmøde med Marie Østergaard Knudsen i menighedssalen

Mandag 8. marts kl. 19.30

Menighedsmøde med Troels Engberg-Pedersen i menighedssalen

Adresser

Præst: Jesper Tang Nielsen

Løngangsstræde 24,2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31

e-mail: jtn@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Klaus Skovsted

Valdemars Allé 30, 2860 Søborg

Tlf: 51 40 96 20

Forretningsfører:

Ejvind Lynning

Maglestien 10, 2860 Søborg

Tlf.: 39 69 82 53 / 23 96 86 24

Bank: 2191 - 6897622120

Kirketjener:

Margrethe Tougaard Møller

Rued Langgaards Vej 18, 6.655, 2300 Kbh S

Tlf. 22 95 49 75

Organist:

Kristian Olesen

Stationsvej 1a, 4320 Lejre

Tlf. 20 76 07 32

Vartov Valgmenighed

Formand:

Marianne Knudsen

Nordre Fasanvej 92, st.th., 2000 Frederiksberg

Tlf. 60 76 81 18

Forretningsfører:

Kurt Gotfredsen

Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm

Tlf. 31 95 63 72

Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Agnete Veit

Store Kannikestræde 9, 1169 København K

Tlf.: 40 38 55 44

Organist:

Kristian Olesen

Stationsvej 1a, 4320 Lejre

Tlf. 20 76 07 32

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion:

Jesper Tang Nielsen (ansvarshavende), Lilly Wiberg, Gudrun Haastrup

Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

Hvor ikke andet er anført, varetages gudstjenesten af Jesper Tang Nielsen.

24. december (Juleaften)

Immanuelskirken kl. 13.00

Vartov Kirke kl. 14.30

Vartov Kirke kl. 15.30

25. december (Juledag)

Vartov Kirke kl. 10.00

26. december (2. juledag)

Immanuelskirken kl. 10.00

27. december (Julesøndag)

Ingen gudstjeneste

1. januar (Nytårsdag)

Vartov Kirke kl. 16.00

3. januar

(Helligtrekongers søndag)

Immanuelskirken kl. 10.00

10. januar

(1. søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

17. januar

(2. søndag efter helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Vartov Kirke kl. 16.00

24. januar (Sidste søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

31. januar (Søndag septuagesima)

Immanuelskirken kl. 10.00

7. februar (Søndag seksagesima)

Vartov kirke kl. 10.00

14. februar (Fastelavns søndag)

Vartov Kirke kl. 10.00

Immanuelskirken kl. 16.00

21. februar (1. søndag i fasten)

Vartov Kirke kl. 10.00

28. februar (2. søndag i fasten)

Immanuelskirken kl. 10.00

7. marts (3. søndag i fasten)

Vartov Kirke kl. 10.00

14. marts (Midfaste søndag)

Immanuelskirken kl. 10.00

Vartov Kirke kl. 16.00

21. marts (Mariæ bebudelses dag)

Immanuelskirken kl. 10.00

Gitte Buch-Hansen

28. marts (Palmesøndag)

Vartov Kirke kl. 10.00

1. april (Skertorsdag)

Vartov Kirke kl. 10.00

2. april (Langfredag)

Immanuelskirken kl. 10.00

4. april (Påskedag)

Vartov Kirke kl. 10.00

5. april (2. påskedag)

Immanuelskirken kl. 10.00

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.